

**DIT IS EEN
UITNODIGING AAN
DE BELEIDMAKERS
TOT MEDEWERKING,
AFKOMSTIG VAN DE
FREELANCE
KUNSTENAARS
IN DE DANS.**

HET DOEL IS HET VELD VAN DE PODIUMKUNSTEN NAAR DE 21E EEUW TE BRENGEN.

**Netwerk
Voor Choreografie
en Gerelateerde Kunsten**

De Constant Rebecqueplein 20b
2518 RA Den Haag
Nederland

Betreft: Voorstel voor een Netwerk voor Choreografie en Gerelateerde Kunsten

Maandag, 9 mei 2011

Geachte Staatssecretaris voor Kunst en Cultuur, de heer Halbe Zijlstra.
Geachte leden van de Tweede Kamer, beste ambtenaren.

Een groep freelance danskunstenaars heeft zich verenigt om zich te laten horen in het debat over de toekomst van de podiumkunsten. Het is een groep, die zich tot nu toe eerder als gefragmenteerd laat beschrijven. Nu staan we gezamenlijk stil bij deze tijden en onze mogelijkheden in de toekomst. We zien het als uitdaging en noodzaak om onze rol in de sector en verantwoordelijkheid naar buiten vanuit ons eigen perspectief te definiëren.

Recente beleidsstukken voeden de discussie omdat centralisatie en institutionele afhankelijkheden dreigen versterkt te worden. Op dit moment maken wij ons uitermate zorgen omdat onze positie kwetsbaarder is dan ooit. Een sectorale en institutionele beweging, die wij voor de werkpraktijk van de onafhankelijke kunstenaar – in geen enkele discipline – willen ondersteunen aangezien de consequentie is dat het culturele landschap door een kleine groep autoriteiten zal worden bepaald en de essentie van een levendig, hedendaags kunstklimaat is juist de uitwisseling tussen kunstenaar en publiek.

In de geschiedenis is de rol van de kunstenaar ten opzichte van de maatschappij constant veranderd. De freelance kunstenaar in de dans is en blijft een onontbeerlijke waarde voor de kunstensector en motor van het culturele klimaat in Nederland. Wij zien deze tijden als een cruciaal moment om dat weer te doen en beschrijven in dat kader een nieuwe werkomgeving voor de freelance kunstenaars in de dans.

Voor u ligt het conceptvoorstel: Netwerk voor Choreografie en Gerelateerde Kunsten.

Het is een samenvatting van het creatieproces van dit netwerkmodel. Het is geen uitgewerkt bedrijfsplan, noch een beleidstuk. Het is een con-

ceptvoorstel, waar wij u graag van op de hoogte brengen. Gedurende een reeks grote en kleine bijeenkomsten van een groep van 70 zelfstandige kunstenaars werd dit voorstel uitgewerkt. 440 personen hebben een eerdere versie online getekend. Het voorstel is voortdurend bediscussieerd met bijvoorbeeld zelfstandige kunstenaars uit andere kunstdisciplines, wetenschappers binnen het kunstbeleid, filosofen en sociologen, deskundigen uit het bedrijfsleven en adviesbureaus.

Deze drie uitgangspunten zijn de basis van het concept.

- De beschreven structuur is uitgedacht om een brede kring belanghebbenden te dienen; partners en publiek - voor de eigen sector, aangrenzende sectoren en andere disciplines.
- De initiatie van een Netwerkstructuur is een investering in een innovatieve en vruchtbare toekomst, bevordert dynamiek en kwaliteit en stimuleert crossverbanden en nieuwe relaties.
- De zelfstandige/freelance kunstenaar is de ideale speler binnen een Netwerkstructuur.

Korte beschrijving van het concept

Het concept beschrijft hoe de freelance dans- en performance kunstenaars hun werkomstandigheden willen vormgeven op een nieuwe en toekomstgerichte manier. Daarin worden de belangrijkste eigenschappen van deze groep bevorderd: de kracht tot innovatie, een van nature sterk ondernemende houding en een divers samengestelde groep samenwerkingspartners/publieksgroepen. We willen een context creëren waarbinnen creatief en innovatief initiatiefnemerschap de ruimte krijgt die past bij de ontwikkelingen van deze tijd die zowel op nationaal als op internationaal niveau plaatsvinden.

Het netwerk is een plek, waar de tot nu toe eerder gefragmenteerde freelance dansscène, met elkaar in aanraking komt. We spelen in op recente ontwikkelingen in de samenleving wat betreft community en netwerkbuiding en bieden een set aan fysieke en virtuele functies, waardoor mogelijkheden, zichtbaarheid en positieve resultaten worden vergroot. Leidraden voor gebruik van het netwerk zijn toegankelijkheid, transparantie en gemeenschappelijke belangen. We streven naar een integraal beleid binnen de sector; willen de lijnen naar partners en publiek verkorten. Het netwerk biedt de basis voor ondernemerschap, innovatie en groei.

Wij nodigen u uit om met ons mee te denken over de werkelijkheid van de zelfstandige kunstenaar in de 21e eeuw.

De zelfstandige kunstenaars van dit Netwerk denken na over lange-termijninvesteringen en de noodzakelijke herformulering van verhoudingen tussen overheden, publiek en kunstenaars. Dat gesprek moet volgens ons met alle partijen worden gevoerd; vanuit wederzijdse interesse in de betekenis van kunst in de samenleving.

Wij vragen u

- de groep van freelance kunstenaars in uw beleidsvorming op te nemen. Haar creatieve, ondernemende inhoud, haar expertise en veerkracht is onontbeerlijk voor de ontwikkeling van het culturele landschap.
- de freelance kunstenaar gesprekspartner te maken binnen bezuinigingsmaatregelen aangezien deze weinig vertegenwoordigd zijn in de huidige overleg en adviesorganen, vooral als het gaat om de indeling van machtsstructuren en verantwoordelijkheden.
- om met ons mee te denken. Wij zijn ervan overtuigd dat het een toegevoegde waarde biedt om het culturele landschap te verrijken. Dat kunstensector, het publiek en de alle gerelateerde partners, inclusief de overheid er baat bij hebben dit netwerk te erkennen. Immers, in essentie draait het om de uitwisseling tussen kunstenaar en publiek.
- om de consequentie van de voorgenomen maatregelen onder ogen te zien en het verlies van specialistische vakkennis, het verspillen van duizenden uren training en opleiding met als gevolg een grote groep werklozen te voorkomen door met ons te zoeken naar creatieve oplossingen.

Wij gaan graag met u of met uw ambtenaren in gesprek.

In afwachting van uw reactie,
Hoogachtend en met vriendelijke groeten,
Namens het netwerk

Jette Schneider (Artistiek coördinator Danslab)
Jack Gallagher (choreograaf, docent, onderzoeker)
Bruno Listopad (choreograaf, artistiek adviseur, docent)
Giulia Mureddu (choreograaf, performer)
Keren Levi (choreograaf, docent, performer)
Diane Elshout (dramaturg, onderzoeker, choreograaf)
Eline Tan (performer, concept adviseur)

WAAROM DIT INITIATIEF?

FREELANCE KUNSTENAARS IN DE DANS WILLEN HUN WERKOMSTANDIGHEDEN OPNIEUW BESCHRIJVEN.

- Artistieke processen en hun resultaten kunnen toegepast worden op een bredere schaal dan tot nu toe gebruikelijk is. Vanwege de huidige structuur van de podiumkunsten en de dans in het bijzonder (verticaal, centralistische karakter van de structuur) wordt het creatieve potentieel van freelance kunstenaars niet optimaal benut.
- Freelance kunstenaars willen de eigen functie en rol in het systeem en daarbuiten vergroten. Op dit moment blijven zij de zwakste schakel in het systeem en debat. Het belang en de bijdrage van de freelance kunstenaar aan het culturele en maatschappelijke klimaat is niet te onderschatten.
- Nieuwe sociale structuren en informatietechnologie (social networking) bieden mogelijkheden om het creatief potentieel, ondernemerschap en inkomstengenererend vermogen van freelance kunstenaars te bevorderen.

Door een integraal beleid te voeren en centralisatie en daarmee verkoking te beperken, wordt innovatie en ontwikkeling bevordert.

WIE ZIJN WIJ?

FREELANCE KUNSTENAARS IN DE DANS; ZIJN ZIJ, DIE UITVOEREND, CREËREND EN ONDERSTEUNEND BIJDRAGEN AAN DANSPRODUCT/EN HET DANSVELD:

- Choreografen, dansers en performance kunstenaars
- Dramaturgen, adviseurs, dansdocenten en onderzoekers
- Kunstenaars/personen uit andere disciplines als multi-, inter- en transdisciplinaire partners

ONZE KRACHTEN EN KWALITEITEN ZIJN:

FREELANCE KUNSTENAARS IN DE DANS:

- Zijn de basis en een belangrijke bron van inspiratie, creativiteit en innovatie in de sector
- Bevragen conventies en dragen alternatieve invalshoeken aan
- Ontwikkelen nieuwe en flexibele vormen van productie, distributie en presentatie
- Werken met diverse partners en leggen constant nieuwe verbindingen
- Bereiken nieuwe publieksgroepen die worden uitgedaagd, geamuseerd en gestimuleerd
- Implementeren en verspreiden creatieve kennis die we opdoen in ons werk
- Zijn een essentiële speler in het leveren van een positieve bijdrage aan de ontwikkeling van verschillende lagen in de samenleving.

Wij zijn een vernieuwende kracht. Ons werk laat artistieke vonken overslaan in organisaties en bedrijven, zowel binnen als buiten de kunsten.

WAT WILLEN WIJ?

'LET US MOVE THE FIELD FOR PERFORMING ARTS INTO THE 21ST CENTURY'

WIJ WILLEN ONZE KRACHT INZETTEN TER BEVORDERING VAN DE ONTWIKKELING VAN DE KUNSTEN EN DE BETEKENIS VAN KUNST IN DE MAATSCHAPPIJ DOOR:

- Een integraal beleid te stimuleren: minder eenzijdige afhankelijkheid & meer wederzijdse belangen versterken tussen grote en kleine spelers
- Diversiteit en innovatie te bevorderen: door de krachten en kwaliteiten van de freelancers te benutten. Garanderen en versterken van de kwaliteit van kunstproductie als langetermijnvisie op de ontwikkeling van de kunsten en diens betekenis in de maatschappij.
- Zichtbaarheid en samenwerking vergroten: verbinden van creatieve schakels in de samenleving ter versterking en bereiken van synergie. Als reactie op sociaal maatschappelijke en economische trends.

WIJ PRESENTEREN

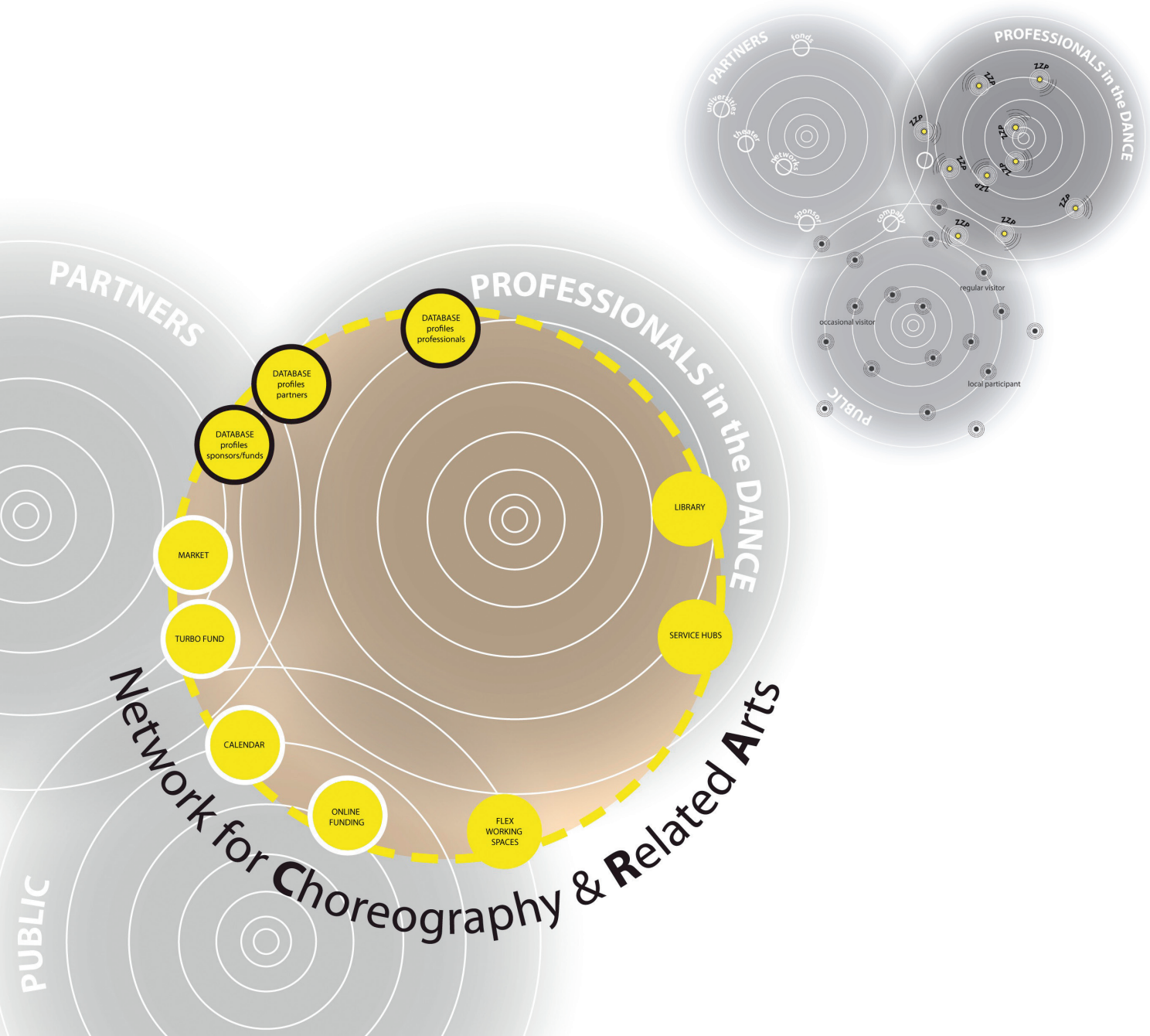
Netwerk voor Choreografie en Gerelateerde Kunsten DE INSPIRERENDE WERKOMGEVING VAN DE FREELANCE KUNSTNAAR IN DE DANS.

Het netwerk is een plek (virtueel + fysiek)

- Waar freelance kunstenaars met elkaar en elkaars werk in aanraking komen
- Waar samenwerking en taakverdeling in functies als productie, distributie, presentatie en publieksbereik wordt bevordert
- Waar kunstenaars in contact komen met samenwerkingspartners binnen en buiten de sector (zowel instellingen als bedrijfsleven)
- Waar nieuwe ideeën een optimale kans krijgen verder uitgedacht en ontwikkeld te worden
- Die het procesmatig en projectgericht werken ondersteunt en stroomlijnt
- Die het lokale belang van de kunstenaar en diens werk versterkt, en de (internationale) zichtbaarheid ervan
- Die de reikwijdte en toegankelijkheid van het creatieve potentieel richting andere sectoren vergroot
- Die zich blijft ontwikkelen om de juiste werkomstandigheden te generen voor de behoeftes van een opkomende generatie kunstenaars

HET NETWERK BESTAAT UIT HET VOLGENDE:

- Een online database met persoonlijk profielen van de netwerkleiden
- Een database met werkplekken voor activiteiten en verschillende fases van het productieproces (hierbij aansluiting vinden bij o.a. bestaande netwerken van broedplaatsen, woningbouwcoöperaties)
- Een online database van partners uit alle disciplines, binnen en buiten de kunsten (overzicht- en uitzendfunctie)
- Een marketing- en publiciteitsfunctie met aankondiging van eigen activiteiten (agenda)
- Service hubs = identificatie en scouting van individuen met uitstekende samenbindende kwaliteiten (zie Facebook, LinkedIn)
- Een barter functie (ruil van materieel en immaterieel goed, zie: Time/Bank)
- Een bibliotheek en kennisontwikkelingfunctie: documentatie, uitwisseling, met vrije toegang (zie Wikipedia)
- Flex-werkplekken, trainingen en get-together (ontmoeting en verbinding)
- Het netwerk benut de bestaande infrastructuur ter bevordering van de eigen functionaliteit en doorstroom naar buiten
- Financieringsfuncties voor projecten: TurboFonds (zie hierna) en online funding, crowd funding



FINANCIERING

HET FINANCIERINGSSYSTEEM VAN HET NETWERK IS GEBASEERD OP SEED FINANCING (MICRO-FINANCIERING), DIE INDIVIDUEEL ONDERNEMERSCHAP STIMULEERT. HET GEBRUIK VERGROOT EFFECTIVITEIT, FLEXIBILITEIT EN RESULTAAT. VERDRAAGD RISICO, STIMULEERT INNOVATIE.

Hoe gaan we het netwerk financieren

Exploitatie van het netwerk:

- Lidmaatschap: Bijdrage van kunstenaars
- Inkomsten uit opdrachten van instellingen en bedrijven
- Diverse vormen sponsoring voor kleine bedrijven / ZZPers (materiaal, geefwet)
- Supportregeling grote steunen kleine: grote culturele instellingen dragen bij aan mogelijkheden voor freelancers met percentage van hun totale budget. Tegenprestatie naar gezamenlijk overleg.

Welke mogelijkheden biedt het netwerk voor de financiering van kunstproductie

- Materieel: netwerk biedt basisvoorziening die productiekosten laag houdt
 - Ondernemerschap:
 - * Freelancers verwerven inkomsten uit een veelal inkomstenbronnen; het netwerk versterkt ondernemerschap en individuele financiële resultaten
 - * off spin van kunstprojecten naar andere gebieden wordt gekapitaliseerd
 - Turbo Fonds: Micro Financiering
- Een nieuw en alternatief fondsensysteem voor en door netwerkleden:
- * Effectief-Dynamisch-Flexibel: "minder geld voor meer aanvragen", snelle besluitvorming
 - * kunstenaars zelfregulatie ipv afhankelijkheid
- Online funding/crowd funding

HOE WILLEN WE DIT NETWERK ORGANISEREN

TOEGANKELIJKHEID, TRANSPARANTIE EN GEMEENSCHAPPELIJKE BELANGEN

ORGANISATIE

- Flexibele organisatie rondom een aantal functies: Coördinatoren, Business Managers, Web Designer, Communicatiebureau naar partners/publiek
- Comité van freelancers op basis van een roterend systeem; Service Hubs

LEDEN

1ste kring: freelancers in de dans en daarbuiten

- hun gefragmenteerde werkpraktijk wordt gestroomlijnd en zij worden ondersteund door het netwerk
- komen voort uit diverse achtergronden, brengen verschillende artistieke perspectieven en voorkeuren mee; de diversiteit versterkt het geheel en bevordert productiviteit en innovatie
- dragen bij aan gemeenschappelijk belang, zorgen voor groei van het netwerk

2de kring: partners

- Verzameling van een uitgebreid netwerk van lokale, nationale en internationale samenwerkingsverbanden binnen de eigen disciplinaire infrastructuur en daarbuiten
- elke partner vergroot het bereik buiten de eigen discipline
- relatie met netwerk wordt gekenmerkt door gelijkwaardigheid, gebaseerd op uitwisseling en wederzijds belang.
- clustering van partners in het netwerk zorgt voor meerwaarde door deelname aan een sterke en innovatieve community

Voorbeelden partnerschap

Werkervaring, presentatie en producten: productiehuisen, bedrijven, festivals **Research & ontwikkeling:** universiteiten, bedrijfsleven, overheidsinstellingen **Educatie:** scholen, amateurs, publiekseducatie **Ontwikkeling ondernemerschap:** Kunst&Zaken, coachingbureaus, banken, bedrijfsleven **Internationale zaken & uitwisseling:** TRANSartists, Dutch Creative Residency Network, Creatieve Stad **Sociaal en communitywerk:** lokale overheden, woningbouwverenigingen, projectontwikkelaars **Zichtbaarheid en identiteit:** Sociale media, internetondernemingen, banken en privé sponsors **Kennisontwikkeling:** Universiteiten, Domein van Kunstkritiek, TIN, onafhankelijke recensenten **Sociale en financiële zaken:** FNV Kiem, beleidsmakers en gespecialiseerde vakbonden

3de kring: het publiek

Het netwerk beschouwt het publiek als een partner. Zij worden betrokken door telkens opnieuw vormen voor toegankelijkheid, transparantie, participatie en uitwisseling van artistieke kennis te ontwikkelen, en door diverse manieren van distributie en presentatie toe te passen. Resultaat is dat het netwerk nader komt tot het bestaande publiek, nieuwe publieksgroepen aantrekt.

- Transparantie: uitwisseling van kennis en ervaringen door het creatieve proces openbaar te maken. Daarbij andere omgevingen opzoeken (galleries, klaslokalen, stadspleinen, appartementen, clubs, als ondersteuning van commerciële/mainstream activiteiten) of functies van locaties herdefiniëren (het theater presenteert zowel het product als ook het artistieke proces, is een meeting point, een gemeenschapscentrum)
- Korte lijnen: Het publiek als partner, aandeelhouder, betrokkene. Het publiek betrekken d.m.v. hosting en participatie concepten. Verlangens en behoeften worden het uitgangspunt van creatieve productie, artistieke middelen worden ingezet als werkmateriaal.

WELKE VERANDERINGEN EN NEVEN-EFFECTEN BRENGT DIT NETWERK TEWEEG

We willen:

Een integraal beleid stimuleren: minder eenzijdige afhankelijkheid & meer wederzijdse belangen versterken tussen grote en kleine spelers

EFFECT 1:

HIËRARCHISCHE STRUCTUREN FLEXIBILISEREN

- verschuiving naar non-liniaire en flexibele structuren biedt een actualisering van het achterhaalde, verticale systeem voor ontwikkeling
- positief resultaat voor een brede kring belanghebbenden, partners en publiek - bij de eigen sector, aanpalende sectoren en andere disciplines.
- De freelance danskunstenaar wordt versterkt in zijn functie en zijn productieve rol in de samenleving

Diversiteit en innovatie bevorderen: door de krachten en kwaliteiten van de freelancers te benutten. Garanderen en versterken van de kwaliteit van kunstproductie als langetermijnvisie op de ontwikkeling van de kunsten en diens betekenis in de maatschappij.

EFFECT 2:

MICRO FACILITATIE MET MACRO RESULTATEN

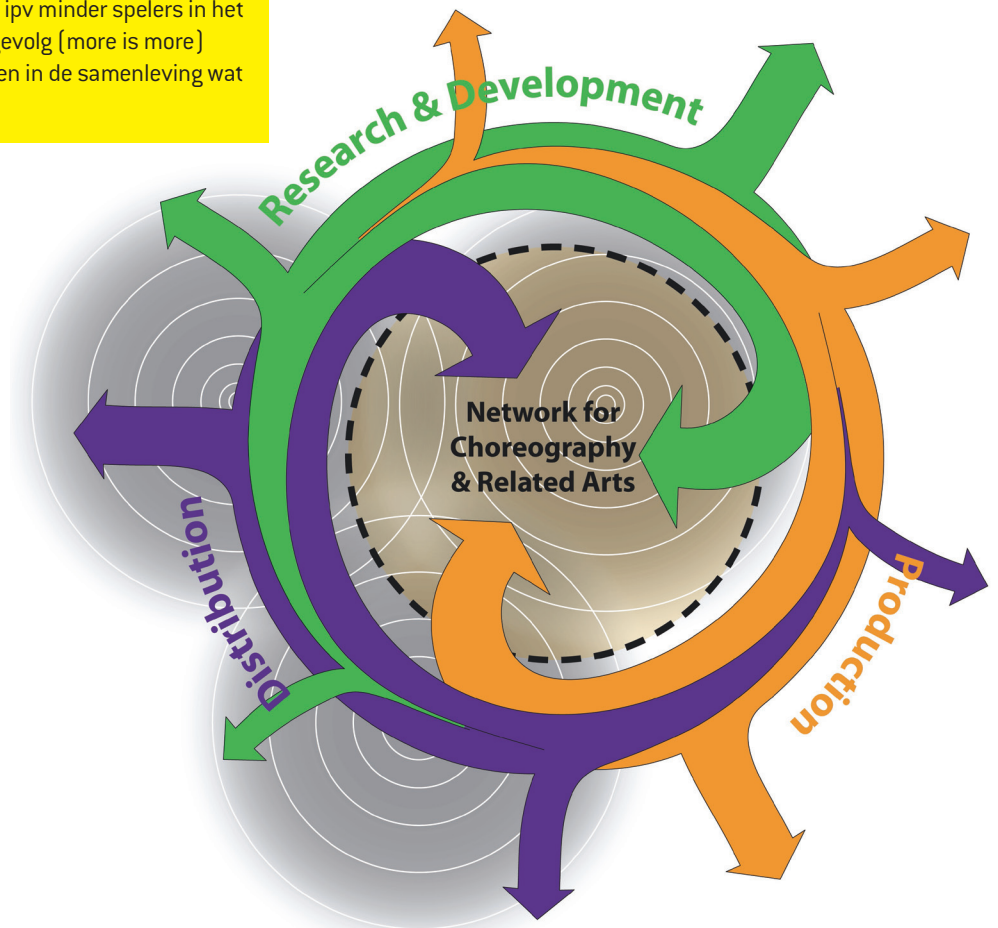
- Gebruik 'Seed financing' als basis voor ondernemerschap en innovatie en groei
- Collectieve versterking van het gefragmenteerde freelance werkgebied
- Stimuleert geëngageerd activisme, samenwerking en nieuw ondernemerschap
- Vergroot de diversiteit van de dansecologie door de differentiatie in proces, productie, distributie en presentatiemodellen.
- Zorgt voor toereikende budgetten voor meer ipv minder spelers in het veld, met versterking van het resultaat als gevolg (more is more)
- We verbinden ons met actuele ontwikkelingen in de samenleving wat betreft community en netwerkbuiding

Zichtbaarheid en samenwerking vergroten: verbinden van creatieve schakels in de samenleving ter versterking en bereiken van synergie. Als reactie op sociaal maatschappelijke en economische trends.

EFFECT 3:

NIEUWE BRUGGEN BOUWEN, DE BETEKENIS VOOR DE SAMENLEVING

- toegankelijkheid, transparantie en gebruik: capaciteit om artistieke kennis te delen, te verzamelen en toe te passen
- Herdefiniëren van relatie tussen relaties/publiek
- aantrekken nieuw publiek, connecties en nieuwe verbanden leggen met andere disciplines en culturele doeleinden/partners



Opnieuw lijken in deze tijd van bezuinigingen alle adviezen vanuit het cultuurveld te gaan over het gesloten Nederlandse bestel. Oplossingen worden gezocht in het opnieuw op de tekentafel leggen van het systeem. Een gesloten systeem waarbinnen je je positie moet bevechten, waarin partijen tegenover elkaar worden geplaatst. Een overheid die buiten dit veld staat en met beleid het bestel bestuurt met het oog op de gewenste uitkomst. Het opnieuw vaststellen van de basisinfrastructuur, met als resultaat een nog smallere basis.

Het verfrissende aan dit initiatief is dat die tekentafel er niet is. Er is een beweging. Die beweging blijft in beweging. Geen vaste mechanismen, maar een niet aflatende stroom van menselijk kapitaal. Mensen die zelf de mouwen opstropen en aan de slag gaan. Mensen die op alle fronten van het systeem de deuren openzetten. Het ware netwerkgevoel, waarbij een bijdrage aan de ander via het netwerk ook het eigen belang ten goede komt.

Dezelfde performativiteit die de makers in hun voorstellingen leggen, dezelfde tijdelijkheid van het contact met het publiek. Dat is wat dit initiatief eigentijds maakt en inspirerend!

Toine Minnaert

*docent/onderzoeker Kunstbeleid en -management
Universiteit Utrecht*

"Ik vind het erg goed dat deze groep een ambitie formuleert en vervolgens kijkt welke mix aan financieringsbronnen ingezet kunnen worden. Deze bronnen leveren meer dan alleen geld op: ze zorgen voor een breed commitment van verschillende partijen en leveren verschillende perspectieven op voor een onontbeerlijke gezonde financiële huishouding; een huishouding die onafhankelijkheid garandeert omdat men afhankelijkheid van één bron wil vermijden."

Eric Holterhues

*Head of Arts and Culture
Triodos Investment management BV*

Wat podiumkunsten in het algemeen en dans in het bijzonder vermogen, is zoals metafysica: het vermenigvuldigen van de ervaringsmogelijkheden. Het opzet en de structuur van dit specifieke initiatief maakt dat niet alleen mogelijk, maar ook noodzakelijk. In die zin biedt het een adequaat antwoord op wat enkel gezien kan worden als de grootste bedreiging voor dé samenleving: het louter op onbegrip en rancune gebaseerde, herleiden en verengen van de ervaringsmogelijkheden.

Tim De Mey

*universitair docent Theoretische Filosofie
Erasmus Universiteit Rotterdam*

Een robuust netwerk voor freelance arbeid in de cultuursector is noodzakelijk voor het voortbestaan van de gehele danssector. Grote danscentra initiëren zelf heel weinig innovatie en meerwaarde, maar zijn afhankelijk van spontane ontwikkelingen en gebeurtenissen in de marge waarop ze parasiteren. Enkel freelance arbeid garandeert innovatie en succes door individuele kunstenaars te verplichten voortdurend op zoek te gaan naar nieuwe opdrachtgevers, nieuwe productievormen, nieuwe samenwerkingsverbanden, nieuwe consumenten en nieuwe vormen van distributie.

BAVO